Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра природничо-математичної освіти

Кафедра природничо-математичної освіти

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

«УСПІШНИЙ УЧЕНЬ: ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНІКИ ТА ПРИЙОМИ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри природничо-математичної освіти

(протокол № 11 від 14 вересня 2026 року)

Завідувачка кафедри Ольга ТУРИЦЯ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 6 від 01 жовтня 2026 року)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробник: Новикова Ніна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904. URL: https://rada.info/uplo ad/users_files/44950214/20 1728af13d92460d8ed85c99 c33c4c2.pdf

Термін дії програми: з 20.01.2027 до 20.01.2031 року.

Рецензенти:

Турицяя Ольга Олегівна, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Руда Олена Сергіївна, учитель-методист, учитель біології СШ №54 Львівської міської ради.

©Н. Новикова

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення навчальної програми для педагогічних працівників полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої/початкової освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Цільова група: педагогічні працівники закладів початкової та загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту початкової /базової середньої освіти.

Обсяг: 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: очно-дистанційна

Мета підвищення кваліфікації: науково-методичний супровід професійного розвитку педагогічних працівників у їх підготовці до роботи з упровадження педагогічних технік та прийомів ефективного навчання відповідно до запитів споживачів освітніх послуг. відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- розкрити психолого-педагогічні чинники формування активної позиції «успішного учня»;
- ознайомити з дієвими техніками активного та інтерактивного навчання;
- відпрацювати навички конструювання мотиваційного уроку із застосуванням інструментів формувального оцінювання;
- сформувати вміння добирати прийоми розвитку критичного, креативного та метакогнітивного мислення учнів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А2. Предметно-методична компетентність: здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння,

визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.

Д1. Здатність до навчання впродовж життя: здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку; здатність до інноваційної діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

- **знає** психолого-педагогічні механізми формування внутрішньої мотивації учнів, принципи формувального оцінювання та сучасні техніки активного, інтерактивного й візуалізованого навчання;
- **вміє** конструювати ефективні навчальні заняття із застосуванням ситуацій успіху, прийомів залучення учнів та інструментів оцінювання їхнього навчального поступу.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** індивідуальної творчої роботи. **Максимальна оцінка за індивідуальну роботу – 10 балів.** Завдання вважається виконаним, якщо за всіма критеріями учасник набирає 7 балів.

Особливості реалізації програми: дистанційна форма навчання, курс передбачає виконання індивідуальної роботи.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат, за умови відвідування не менше 50% авдиторних занять та успішне виконання індивідуальної роботи.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 2-х модулів та 3-х взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують індивідуальну роботу. Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Учасники, які відвідали не менше 70% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 4 год – лекційні заняття, 8 год – практична робота, 3 год – самостійна робота.

Назва теми	**Кількість годин**				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Модуль 1. Психолого-педагогічні засади формування успішного учня					
Тема 1.1.Феномен успішності учня в НУШ: внутрішня мотивація та саморегуляція	2	2	1	-	5
Усього годин за модулем	**2**	**2**	**1**	**-**	**5**
Модуль 2. Практичний інструментарій та техніки ефективного навчання					
Тема 2.1. Педагогічні техніки активізації пізнавальної діяльності та візуалізації знань	2	3	1	-	5
Тема 2.2. Інструменти формувального оцінювання та зворотного зв'язку як чинники успіху	-	3	2	-	5
Усього годин за модулем	**2**	**6**	**2**	**-**	**10**
Разом годин за навчальною програмою	**4**	**8**	**3**	**-**	**15**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ УСПІШНОГО УЧНЯ

Тема 1.1. Феномен успішності учня в НУШ: внутрішня мотивація та саморегуляція.

Поняття «успішний учень» у сучасній освітній парадигмі. Внутрішня та зовнішня мотивація: як перетворити «треба» на «хочу». Психологічні бар'єри у навчанні (страх помилки, тривожність) та шляхи їх подолання. Роль педагогіки партнерства та створення ситуації успіху.

Діагностика навчальної мотивації та пізнавального інтересу учнів. Моделювання ситуацій успіху для різних типів здобувачів освіти. Розробка індивідуальних траєкторій підтримки учнів із низькою мотивацією.

МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТЕХНІКИ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Тема 2.1. Педагогічні техніки активізації пізнавальної діяльності та візуалізації знань.

Огляд технік активного навчання: Scaffolding (педагогічні риштування), сторітелінг, метод інциденту, фліпчарт-сесії. Техніки візуалізації інформації (інтелект-карти, кросенс, скетчноутинг, скрайбінг). Прийоми розвитку критичного мислення (KWL-таблиці, «Шість капелюхів», Fishbone).

Практикум із розробки та адаптації технік активізації уваги на різних етапах уроку (актуалізація, вивчення нового матеріалу, рефлексія). Моделювання мікрофрагментів уроків у малих групах з використанням прийомів візуалізації та критичного мислення.

Тема 2.2. Інструменти формувального оцінювання та зворотного зв'язку як чинники успіху.

Формувальне оцінювання як інструмент підтримки, а не контролю. Техніки експрес-зворотного зв'язку («3-2-1», «Check-in / Check-out», «Світлофор», «Однохвилинне есе»). Розробка рубрик оцінювання (Rubrics) та дескрипторів навчальних досягнень. Прийоми організації само- та взаємооцінювання учнів.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Створіть алгоритм подолання навчальних бар'єрів: Опишіть кроки вчителя щодо створення ситуації успіху та підвищення внутрішньої мотивації у здобувача освіти, який має страх помилки.

2. Сконструюйте мікрофрагмент уроку з візуалізацією: Розробіть елемент заняття з вашого предмета, застосувавши щонайменше дві техніки активізації пізнавальної діяльності (наприклад, *Fishbone* або *кросенс*).
3. Сформулюйте інструментарій формувального оцінювання: Складіть рубрику з дескрипторами навчальних досягнень до обраного завдання та доберіть прийом експрес-зворотного зв'язку (наприклад, *«3-2-1»* або *«Світлофор»*).
4. Доберіть прийоми розвитку критичного мислення: Запропонуйте та адаптуйте до вашої дисципліни 2–3 інтерактивні вправи для формування в школярів метакогнітивних навичок і вміння вчитися

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Зміна ролі вчителя й учня в освітньому процесі Нової української школи.
2. Компетентнісний підхід у навчанні: сутність, цілі, очікувані результати.
3. Опрацювання нормативних джерел та наукових публікацій щодо формування метакогнітивних навичок (уміння вчитися) у школярів.
4. Основні ідеї та цінності Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».
5. Підбір та систематизація банку інтерактивних технік і прийомів для власного предмета.
6. Проєктування та оформлення технологічної карти уроку (або технологічного комплексу) з урахуванням 2–3 обраних технік ефективного навчання та інструментів формувального оцінювання.
7. Професійна рефлексія вчителя педагога як умова підвищення ефективності освітнього процесу в НУШ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 22.09.2026).
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20 (дата звернення: 22.09.2026).
3. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225.

Основна література

1. Задорожний К. М. Сучасний урок в умовах реалізації Концепції НУШ. Харків : Видавнича група «Основа», 2022. 128 с.
2. Нова українська школа : порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2018. 206 с.
3. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / наук. ред. В. В. Олійник. Рівне : РДГУ, 2021. Вип. 22. 230 с.
4. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ : А.С.К., 2017. 144 с.
5. Формувальне оцінювання в закладі загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Овчарук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 116 с.

Додаткова література

1. Биков В. Ю., Овчарук О. В. Цифрові інструменти та сервіси у професійній діяльності педагога НУШ. Київ : Інститут цифровізації освіти НАПН України, 2021. 112 с.
2. Клочка В. О. Розвиток креативного потенціалу вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти. Дніпро : Журфонд, 2020. 156 с.
3. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006. 346 с.

4. Формування критичного та креативного мислення учнів на уроках : метод. посіб. / за заг. ред. О. В. Ярошенко. Київ : Педагогічна думка, 2022. 132 с.